

Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand binnen de Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Nieuwegein/IJsselstein e.o.

(Klokkenluidersregeling VO Cals College)

Preambule

De regeling betreffende het omgaan met een vermoeden van een misstand binnen Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Nieuwegein/IJsselstein e.o. biedt een beschrijving van de procedure die gevolgd moet worden wanneer een (op redelijke gronden gebaseerd) vermoeden van een misstand bestaat.

De regeling brengt het uitgangspunt tot uitdrukking dat een vermoeden van een misstand in beginsel eerst intern moet worden gemeld. De organisatie moet in beginsel in de gelegenheid worden gesteld om zelf orde op zaken te stellen. Wanneer dat niet gebeurt, biedt de regeling echter de mogelijkheid om een externe melding te doen. In gevallen waarin in redelijkheid niet verwacht kan worden dat de interne procedure doorlopen wordt, kan (direct) melding worden gedaan bij een onafhankelijke externe derde.

De regeling biedt duidelijkheid over zorgvuldigheidseisen en biedt de betrokkene bescherming tegen benadeling. De regeling brengt hiermee tot uitdrukking dat het (intern) melden van een misstand gezien wordt als een bijdrage aan het verbeteren van het functioneren van de organisatie en dat de melding serieus zal worden onderzocht.

De onderhavige regeling is niet bedoeld voor persoonlijke klachten van betrokkenen en moet onderscheiden worden van de 'Klachtenregeling', de geschillenregeling medezeggenschap, de 'Integriteitscode' en de 'Regeling ter voorkoming van seksuele intimidatie, agressie, geweld (waaronder pesten) en discriminatie'.

Let op: de artikelen 4 tot en met 10 uit de klokkenluidersregeling zijn niet optioneel en kunnen niet gewijzigd worden in het geval het college van bestuur gebruik wil maken van de Commissie melden van een misstand.

Begripsbepalingen en Algemene Bepalingen

Artikel 1

1.A. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a) *adviseur*: een persoon die uit hoofde van zijn functie een geheimhoudingsplicht heeft en die door een betrokkene in vertrouwen wordt geraadpleegd over een vermoeden van een misstand;
- b) *betrokkene*: degene die als leerling staat ingeschreven bij één van de scholen van de stichting, dan wel diens wettelijke vertegenwoordiger (o.a. ouder) en de werknemer;
- c) *college van bestuur*: het orgaan van de stichting dat de bestuurlijke taken en bevoegdheden uitoefent;

- d) *externe derde*: iedere organisatie of vertegenwoordiger van een organisatie die naar het redelijk oordeel van de betrokkene in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand te kunnen oplossen of doen oplossen, zoals bedoeld in artikel 4 lid 4;
- e) *externe instantie*: de instantie die naar het redelijk oordeel van de betrokkene het meest in aanmerking komt om de externe melding van het vermoeden van een misstand bij te doen.
- f) *commissie*: de Commissie melden van een misstand, ondergebracht bij de Stichting Onderwijsgeschillen, zoals bedoeld in artikel 5, die alleen openstaat voor leerlingen en hun wettelijk vertegenwoordigers;
- g) *huis*: het Huis voor Klokkeluiders bedoeld in artikel 3 van de Wet Huis voor klokkeluiders (Staatsblad 2016 – nr. 147 en 148), dat alleen openstaat voor werknemers;
- h) *stichting*: de Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Nieuwegein/IJsselstein e.o.
- i) *raad van toezicht*: het orgaan van de stichting dat het intern toezicht uitoefent;
- j) *vertrouwenspersoon integriteit*: de vertrouwenspersoon die speciaal belast is met de afhandelingen van meldingen van betrokkene;
- k) *vermoeden van een misstand*: het vermoeden van een betrokkene, dat binnen de organisatie waarin hij werkt of heeft gewerkt of bij een andere organisatie indien hij door zijn werkzaamheden met die organisatie in aanraking is gekomen dan wel waarbij hij als leerling staat ingeschreven dan wel de wettelijk vertegenwoordiger van die leerlingen, sprake is van een misstand voor zover:
- a. het vermoeden gebaseerd is op redelijke gronden, die voortvloeien uit de kennis die de betrokkene in de organisatie heeft opgedaan of voortvloeien uit de kennis die de werknemer heeft gekregen door zijn werkzaamheden bij een andere organisatie, en
 - b. het maatschappelijk belang in het geding is bij:
 1. de schending van een wettelijk voorschrift, waaronder een strafbaar feit,
 2. een gevaar voor de volksgezondheid,
 3. een gevaar voor de veiligheid van personen,
 4. een gevaar voor de aantasting van het milieu,
 5. een gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten,
 6. een schending van andere regels dan een wettelijk voorschrift,
 7. een verspilling van overheidsgeld,
 8. het bewust achterhouden, vernietigen of
 9. manipuleren van informatie over de onder 1 tot en met 7 hierboven genoemde feiten;
- l) *werknemer*: degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid verricht of heeft verricht dan wel degene die anders dan uit dienstbetrekking arbeid verricht of heeft verricht.

1.B. Algemene bepalingen

- a. Deze regeling is van toepassing op alle betrokkenen en heeft als doel hen zonder gevaar voor hun (rechts)positie de mogelijkheid te bieden te melden over een vermoeden van een misstand binnen de organisatie.
- b. Deze regeling is niet bedoeld voor klachten van persoonlijke aard van een betrokkene, ook niet voor kritiek op gemaakte beleidskeuzes of voor gewetensbezwaren.
- c. De betrokkene die een melding maakt van een vermoeden van een misstand dient niet uit persoonlijk gewin te handelen.
- d. De betrokkene die een melding maakt van een misstand waar hijzelf bewust aan heeft deelgenomen, is niet gevrijwaard van sancties.

Artikel 2 Informatie, advies en ondersteuning

1. De betrokkene kan een adviseur in vertrouwen raadplegen over een vermoeden van een misstand.
2. In overeenstemming met lid 1 kan de betrokkene de vertrouwenspersoon integriteit verzoeken om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden van een misstand.
3. In overeenstemming met lid 1 kan de werknemer een beroep doen op de adviestaak van het huis, bijvoorbeeld een verzoek om informatie, advies en ondersteuning inzake het vermoeden van een misstand.

Artikel 3 Interne melding

1. Tenzij sprake is van een uitzonderingsgrond als bedoeld in artikel 4 lid 2, meldt betrokkene een vermoeden van een misstand intern:
 - a. bij het college van bestuur of,
 - b. indien het vermoeden van een misstand het college van bestuur betreft, bij de raad van toezicht; en/of
 - c. bij een vertrouwenspersoon integriteit.

Melding aan de vertrouwenspersoon integriteit kan ook plaatsvinden naast melding aan het college van bestuur of de raad van toezicht.

2. Indien betrokkene het vermoeden van een misstand alleen bij de vertrouwenspersoon integriteit heeft gemeld, brengt deze - met uitdrukkelijke instemming van de betrokkene - het college van bestuur of de raad van toezicht op de hoogte met vermelding van de datum waarop de melding ontvangen is, zij het op een met betrokkene overeengekomen wijze en tijdstip. Tevens bepalen de vertrouwenspersoon integriteit en betrokkene of de identiteit van betrokkene geheim zal blijven.
3. Het college van bestuur of de raad van toezicht bevestigt de ontvangst van de melding aan de vertrouwenspersoon integriteit en de betrokkene uiterlijk binnen tien werkdagen.
4. Het college van bestuur of de raad van toezicht legt de melding met de datum waarop deze ontvangen is schriftelijk vast en laat die vastlegging voor akkoord tekenen door betrokkene (dan wel de vertrouwenspersoon integriteit), die daarvan een gewaarmerkt afschrift ontvangt.
5. De betrokkene die het vermoeden van een misstand meldt en degene(n) aan wie het vermoeden van de misstand is gemeld, behandelen de melding vertrouwelijk. Zonder toestemming van het college van bestuur of de raad van toezicht wordt geen informatie verschaft aan derden binnen of buiten de organisatie. Bij het verschaffen van informatie zal de identiteit van de betrokkene niet worden genoemd en zal de informatie zo worden verstrekt dat de anonimiteit van de betrokkene zo veel mogelijk gewaarborgd blijft.
6. Het college van bestuur of de raad van toezicht stelt, zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, een onderzoek in naar het gemelde vermoeden van een misstand, tenzij:
 - a. het vermoeden niet gebaseerd is op redelijke gronden, of
 - b. op voorhand duidelijk is dat het gemelde geen betrekking heeft op een vermoeden van een misstand als bedoeld in deze regeling.
7. Indien het college van bestuur of de raad van toezicht besluit geen onderzoek in te stellen, informeert hij de betrokkene daar binnen twee weken na de interne melding schriftelijk over. Dit besluit wordt met redenen omkleed.

8. Indien het college van bestuur of de raad van toezicht de melding ontvankelijk heeft verklaard, informeert het college van bestuur of de raad van toezicht de betrokkene binnen acht weken na de melding schriftelijk over het inhoudelijk standpunt met betrekking tot het gemelde vermoeden van een misstand. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de melding heeft geleid dan wel zal leiden.

9. Indien duidelijk wordt dat het standpunt niet binnen de in lid 8 gestelde termijn kan worden gegeven, informeert het college van bestuur of de raad van toezicht de betrokkene daar schriftelijk over. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de betrokkene het standpunt tegemoet kan zien. Indien de totale termijn daardoor meer dan twaalf weken bedraagt, wordt daarbij tevens aangegeven waarom een langere termijn noodzakelijk is.

Artikel 4 Externe melding

1. Na het doen van een interne melding bij het college van bestuur of raad van toezicht van een vermoeden van een misstand, kan de betrokkene een externe melding doen indien:

a. de betrokkene het niet eens is met het besluit dan wel het standpunt van het college van bestuur of de raad van toezicht als bedoeld in artikel 3 lid 7 respectievelijk 8 en van oordeel is dat het vermoeden ten onrechte terzijde is gelegd;

b. de betrokkene geen standpunt heeft ontvangen binnen de termijn als bedoeld in artikel 3 lid 8 c.q. lid 9.

2. De betrokkene kan direct een externe melding doen van een vermoeden van een misstand indien het eerst doen van een interne melding bij het college van bestuur of de raad van toezicht in redelijkheid niet van hem kan worden gevraagd. Dat is in ieder geval aan de orde indien dit uit enig wettelijk voorschrift voortvloeit of sprake is van:

a. acuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend maatschappelijk belang onmiddellijke externe melding noodzakelijk maakt;

b. een redelijk vermoeden dat zowel het college van bestuur als de raad van toezicht bij de vermoede misstand betrokken zijn;

c. een situatie waarin de betrokkene in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen in verband met het doen van een interne melding;

d. een duidelijk aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;

e. een eerdere melding overeenkomstig de procedure van dezelfde misstand, die de misstand niet heeft weggenomen;

f. een (wettelijke) plicht tot directe externe melding.

3. De betrokkene kan de externe melding doen bij een externe instantie die daarvoor naar het redelijk oordeel van de betrokkene het meest in aanmerking komt. Onder externe instantie wordt in ieder geval verstaan:

a. een instantie die is belast met de opsporing van strafbare feiten;

b. een instantie die is belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift;

c. een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld door een werknemer, waaronder de afdeling onderzoek van het huis, zoals bedoeld in artikel 5.

d. een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld door een ouder en of leerling, namelijk de commissie melden van een misstand zoals bedoeld in artikel 6.

4. Indien naar het redelijk oordeel van de betrokkene het maatschappelijk belang zwaarder weegt dan het belang van de instelling bij geheimhouding, kan de betrokkene de externe melding ook doen bij

een externe derde die naar zijn redelijk oordeel in staat mag worden geacht direct of indirect de vermoede misstand te kunnen opheffen of doen opheffen.

5. Zowel in het geval van melding bij een externe instantie als melding bij een externe derde dient de betrokkene zorgvuldig te handelen en een afweging te maken tussen het maatschappelijk belang en de belangen van de instelling, waarbij schade voor de instelling zoveel als mogelijk wordt voorkomen (voor zover die schade niet noodzakelijkerwijs voortvloeit uit het optreden tegen de misstand).

Artikel 5 Het Huis voor Klokkenluiders

1. Er is een Huis voor klokkenluiders. Het huis biedt voorzieningen voor en ondersteuning van klokkenluiders. Het huis biedt advies en psychosociale ondersteuning aan klokkenluiders, verricht onderzoek naar bejegening van klokkenluiders en naar maatschappelijke misstanden, draagt bij aan preventie van integriteitschendingen en zorgt voor kennis over klokkenluiders en klokkenluiders. Het huis wil hiermee de positie van klokkenluiders verbeteren en versterken en daarmee de integriteit en het functioneren van publieke, semipublieke en private organisaties en van de democratische rechtsstaat verbeteren. Het huis geeft zo invulling aan haar dubbele doelstelling: de rechtsbescherming van klokkenluiders en het bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke misstanden.

2. Zij verricht haar werkzaamheden met inachtneming van het bepaalde in de Wet Huis voor klokkenluiders zoals deze geldt vanaf 1 juli 2016. De werkwijze van het huis is beschreven op de website van het huis (<https://huisvoorklokkenluiders.nl/onderzoek-naar-een-misstand/>).

Artikel 6 Commissie melden van een misstand

1. Er is een commissie melden van een misstand. Deze commissie heeft tot taak een overeenkomstig artikel 4 lid 3 sub d voorgelegde melding te onderzoeken en daarover het college van bestuur te adviseren.

2. Zij verricht haar werkzaamheden met inachtneming van het bepaalde in de instellingsregeling behorend bij de 'Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand' zoals op 8 september 2017 door de VO-raad is vastgesteld. De documenten zijn te raadplegen op de website van Stichting Onderwijsgeschillen (<https://onderwijsgeschillen.nl/>).

3. Het secretariaat van de commissie is belegd bij Stichting Onderwijsgeschillen in Utrecht. De melding aan de commissie kan worden gericht aan: Stichting Onderwijsgeschillen, Zwarte Woud 2, 3524 SJ te Utrecht.

Artikel 7 Rechtsbescherming

1. De betrokkene die met inachtneming van de bepalingen in deze regeling te goeder trouw en naar behoren een vermoeden van een misstand heeft gemeld, wordt op geen enkele wijze in zijn positie benadeeld als gevolg van het melden.

2. De adviseur als bedoeld in artikel 2 lid 1 of de vertrouwenspersoon integriteit als bedoeld in artikel 3, die in dienst van de stichting is, wordt op geen enkele wijze benadeeld als gevolg van het fungeren als zodanig krachtens deze regeling.

Artikel 8 Openbaarheid van de regeling

1. Het college van bestuur zorgt ervoor dat de regeling op een vertrouwelijke manier kan worden geraadpleegd en publiceert de regeling op de website van de schoolorganisatie.

2. Het college van bestuur stelt alle belanghebbenden op de hoogte van de wijze waarop invulling is gegeven aan het bepaalde in lid 1.

Artikel 9 Overige bepalingen

1. Deze regeling treedt in werking op 1 mei 2019.

2. In gevallen waarin de regeling niet voorziet, beslist het college van bestuur.

3. Deze regeling kan worden aangehaald als 'Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand Stichting Katholiek Voortgezet Onderwijs Nieuwegein/IJsselstein e.o.'.

Aldus vastgesteld door het college van bestuur in de vergadering van het BMT op 9 oktober 2018 en goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht op 19 juni 2019.

De toelichting op de klokkenluidersregeling

De belangrijkste vragen rond een klokkenluidersregeling zijn:

1. Voor wie?
2. Wat is een misstand volgens de regeling?
3. Wie behandelt de melding?

1. Voor wie?

De essentie van een klokkenluidersregeling is dat deze rechtsbescherming en – desgewenst – vertrouwelijkheid biedt aan een lid van een organisatie dat gronden heeft om te menen dat zijn positie in die organisatie op het spel staat indien bekend wordt dat hij degene is die een misstand heeft aangekaart. Essentieel is tevens dat een klokkenluider bewust normen overtreedt (namelijk die van loyaliteit, geheimhouding en solidariteit) om een hogere norm (de noodzaak tot het bestrijden van een misstand) te dienen.

Voor het onderwijs is de centrale vraag voor wie de regeling open zou moeten staan: alleen voor medewerkers of ook voor leerlingen en hun ouders/verzorgers? De diverse voorbeeldregelingen maken hierin verschillende keuzes. In wezen zijn deze steeds terug te voeren op antwoorden op de kernvraag: wie behoren tot de school en hoe nauw is de relatie tot de school? In deze notitie wordt ervanuit gegaan dat leerlingen en hun ouders/verzorgers geen klanten, maar wel intern belanghebbenden zijn van de school. Vergelijk ook het uitgangspunt van de WMS versus dat van de WOR, waarbij in de WMS gekozen is om eenzelfde voorziening te treffen voor zowel medewerkers als ouders/verzorgers en leerlingen.

Redenerend vanuit de hierboven genoemde essentie van de definitie, geldt dat ook leerlingen en ouders deel uit maken van de school en dat zij in incidentele gevallen voor hun positie binnen die school hebben te vrezen bij openbaarmaking van een misstand. Hun positie is – als gezegd - ook een wezenlijk andere dan die van klanten in een klant-leveranciersrelatie, al was het alleen maar door de leerplicht en de mogelijkheden die scholen hebben om leerlingen te straffen.

De conclusie is dan ook dat een klokkenluidersregeling in het voortgezet onderwijs idealiter open staat voor:

- medewerkers en leerlingen;
- wettelijk vertegenwoordigers van leerlingen.

Zoals hierboven is aangegeven, zijn als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Huis voor klokkenluiders voor de categorie medewerkers/werknemers de mogelijkheden verruimd om bij een vermoeden van misstand ook een beroep te doen op het Huis voor klokkenluiders. De definitie van werknemer is ruim geformuleerd, ook ex-werknemers, ex-ambtenaren, alsook degenen die anders dan in dienstbetrekking werkzaam zijn zoals stagiaires, vrijwilligers en zelfstandigen vallen daaronder. Die rechten voor de werknemers zijn opgenomen in artikel 4 lid 3 sub c van de klokkenluidersregeling. Voor ouders en leerlingen heeft de VO-raad een commissie opgericht, namelijk de Commissie melden van een misstand, die voor elk college van bestuur beschikbaar is door het bepaalde in artikel 4 lid 3 sub d van de 'Regeling melden vermoeden van een misstand in de sector VO' van toepassing te verklaren.

2. Wat is een misstand volgens de regeling?

Een klokkenluider zet veel op het spel; zijn eigen positie, die van anderen en mogelijk die van de totale organisatie. Een klokkenluider meent immers dat er sprake is van zodanig ernstige misstanden dat die niet volgens de reguliere procedures kunnen worden opgelost. Bij klokkenluiden is er zelden sprake van een winnaar, vaak zijn er alleen maar verliezers.

Zoals in de inleiding al is aangegeven is gebruik van de klokkenluidersregeling bedoeld als uiterste middel nadat eerst alle andere procedures zijn afgelopen, dan wel omdat billijke redenen volgens de melder door het college van bestuur zijn genegeerd. Helder moet zijn dat de klokkenluidersregeling uitsluitend dient voor misstanden dan wel op redelijke gronden onderbouwde vermoedens daarvan. Zoals in de regeling is bepaald kan het daarbij gaan om de volgende zaken, waarbij is aangesloten bij de definitie in de Wet Huis voor klokkenluiders:

1. de schending van een wettelijk voorschrift, waaronder een (dreigend) strafbaar feit,
2. een gevaar voor de volksgezondheid,
3. een gevaar voor de veiligheid van personen,
4. een gevaar voor de aantasting van het milieu,
5. een gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten,
6. een schending van andere regels dan een wettelijk voorschrift,
7. een verspilling van overheidsgeld,
8. het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over de onder 1 tot en met 7 hierboven genoemde feiten.

Duidelijk moet zijn dat de regeling niet bedoeld is voor persoonlijke klachten of persoonlijk gewin.

3. Wie behandelt de melding?

Hoe de interne en externe procedure moet worden doorlopen via college van bestuur, vertrouwenspersoon integriteit, Huis en commissie, is opgenomen in de regeling. Ten aanzien van de vertrouwenspersoon integriteit volgt hier een nadere toelichting.

Nadrukkelijk is bepaald dat de vertrouwenspersoon integriteit met de klokkenluider kan afspreken dat de identiteit van de klokkenluider afgeschermd wordt ('vertrouwelijk melden'). De vertrouwenspersoon integriteit kan zich in deze beroepen op een verschoningsrecht. Hij kan niet gedwongen worden de identiteit van de melder te onthullen. Dit laat onverlet dat de commissie melden van een misstand in het belang van het onderzoek, een beroep op de klokkenluider kan doen om zijn identiteit aan de commissie bekend te maken. Op deze wijze kan de commissie de klokkenluider persoonlijk ondervragen. Ook in dit geval wordt de identiteit van de klokkenluider afgeschermd.

Vertrouwelijk melden is iets anders dan anoniem melden. Bij anoniem melden blijft de identiteit van de melder volstrekt onbekend. Anonieme meldingen worden niet behandeld.

Bij een vertrouwenspersoon integriteit gaat het om een zware taak. Zoals gezegd zijn de belangen die in het geding zijn erg groot. De positie van personen én organisatie staat op het spel. Om die reden zou men in overweging kunnen nemen een gekwalificeerde externe persoon als vertrouwenspersoon aan te stellen. Een vertrouwenspersoon integriteit kan voor meer dan één stichting werken.

In uitzonderlijke situaties, voornamelijk daar waar de veiligheid binnen de school in het geding is, kan een vertrouwenspersoon integriteit de melding op eigen naam voortzetten indien betrokkene ervan afziet door te gaan met de procedure.

Het kan hierbij uitsluitend gaan om gevallen waarin het belang van het aanklaarten van de misstand groter is dan het belang van de organisatie bij vertrouwelijkheid. In die zeldzame gevallen verdient een bonafide melder ook rechtsbescherming indien hij zich rechtstreeks tot die derde partij wendt.

Over het algemeen geldt dat deze procedure er nimmer toe mag leiden dat niet direct wordt ingegrepen als een situatie daarom vraagt.